

Školní rok 2020/2021

**Program prevence rizikového
chování na Základní škole
Dukelských bojovníků a
mateřské škole, Dubenec**

Mgr. Lucie Baliharová
1. 9. 2020

1. Charakteristika školy a její vnitřní zdroje

1.1. Charakteristika školy

a) Charakteristika budovy

Základní škola v Dubenci je plně organizovaná základní škola, sdružuje následující části: základní škola, školní družina, školní klub, školní jídelna – vše v jedné budově, v samostatné budově se nachází mateřská škola (tento PP se však na MŠ nevztahuje).

Velká část dětí dojíždí autobusy, autobusová zastávka se nachází přímo před budovou školy, zastávka pro jednu linku je od školy vzdálena asi 300 metrů.

Pedagogický sbor tvoří vedení školy (ředitelka, zástupce ředitele), 10 učitelek a 1 učitel, 4 vychovatelky, 5 asistentek pedagoga. Pro žáky 1. stupně jsou k dispozici tři oddělení školní družiny. Školní klub využívají žáci 6. – 9. třídy, případně zde další žáci tráví čas, než jim jede autobus nebo začne odpolední výuka či zájmový kroužek.

Žáci i zaměstnanci školy mohou využívat školní jídelnu s vlastní kuchyní s moderním vybavením. Jídelnu využívají žáci 1. stupně i o velké přestávce ke konzumaci vlastních svačin, pro dodržování pitného režimu si mohou všichni žáci předplatit čaj. Škola je zapojena do akce „Školní mléko“ a „Ovoce a zelenina do škol“. V odpoledních hodinách slouží prostory školy zájmovým kroužkům.

b) Charakteristika materiálně-technického vybavení

V budově školy je 9 kmenových učeben vybavených interaktivní didaktickou technikou, dvě oddělení školní družiny (třetí oddělení družiny se realizuje ve volné učebně...), tělocvična s pódium a posilovnou, knihovna, hudebna s interaktivní tabulí. Hudebna je využívána pro výuku hudební a výtvarné výchovy, jiných předmětů, školní klub, pro konání výstav, besed či přednášek, tvořivých dílen. Ve 2. patře se nachází učebna informatiky s dvaceti pěti funkčními počítači propojenými do sítě a s připojením na internet, také PC pro střih videa se skenerem. Počítačová učebna byla zrekonstruována na jaře roku 2019. Na chodbách v 1. i 2. patře se nacházejí malé relaxační kouty s pohovkou.

Ke sportovním aktivitám můžou děti kromě tělocvičny (s pódium) využívat za budovou školy travnaté hřiště s doskočištěm a běžeckou dráhou, případně sportovní areál obce, vzdálený 5 minut chůze. Na rozsáhlém školním pozemku se nachází také nedávno zrekonstruovaná školní zahrada s ovocným sadem a parkovou úpravou, pec na výpal keramiky dřevem a prutník. Na jaře roku 2019 byla škole slavnostně předána venkovní učebna – dřevěný altán. Včelíny v nejvzdálenější části pozemku využívají členové včelařského kroužku.

V přízemí školní budovy jsou šatny, kde mají děti od 3. třídy vlastní uzamykatelné skříňky, 1. a 2. třída má šatnu bez skříněk. V přízemí je také školní dílna s elektrickou keramickou pecí a s dřevoobráběcími stroji na přípravu materiálu pro vyučování pracovní a výtvarné výchovy.

Školní jídelna s kuchyní se nachází přímo v budově základní školy. Pro dodržování pitného režimu si mohou všichni žáci předplatit čaj, podávaný v době velké přestávky.

Škola organizuje péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a prostřednictvím logopedického kroužku pomoc při nápravě poruch výslovnosti. Na škole pracuje metodik prevence, výchovný poradce, asistentky pedagoga, škola úzce spolupracuje s PPP a SPC Královéhradeckého kraje – pracoviště PPP Trutnov. Nadaným žákům nabízí zapojení do soutěží a olympiád v různých předmětech. Volnočasové aktivity jsou realizovány prostřednictvím zájmových kroužků.

Vstup do školy je zabezpečen bezpečnostním zámekem, u dveří je nainstalován komunikátor s kamerou a elektrickým vrátným, zaměstnanci využívají pro vstup do školy čipy. Pro zajištění větší bezpečnosti žáků i zaměstnanců a jako preventivní opatření proti vandalismu byl na chodbách, v šatnách a ve vestibulu nainstalován kamerový systém se záznamem.

Učitelé i děti základní školy pořádají řadu tradičních akcí pro rodiče i veřejnost: Den matek, Se světylky za strašidly, vánoční dílny, koncerty v dubeneckém kostele, vystoupení ve spádových obcích k vítání občánků či rozsvěcení vánočních stromů, Noc s Andersenem, akce pro předškoláky i děti z mateřské školy.

c) Sociokulturní a národnostní charakteristika žáků

K 1. září 2020 je k základnímu vzdělávání zapsáno 151 žáků. Což představuje oproti 1. září 2019 nárůst o 2 žáky.

Dlouhodobě se škola potýkala s nízkým počtem žáků, což sice umožňuje skutečně individuální přístup k žákům a má pozitivní vliv na rodinnou atmosféru ve škole, na druhé straně to ale negativně ovlivňuje finanční situaci školy. Vedení školy i všichni zaměstnanci vyvíjeli ve školním roce 2019 /2020 maximální úsilí pro zlepšení PR školy.

Všichni žáci se hlásí k národnosti české, občanství mají všichni ČR.

Počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami: s 1. stupněm PO 9 žáků, s 2. stupněm PO 16 žáků, s 3. stupněm PO 6 žáků, celkem 17 žáků se vzdělává s IVP. Očekáváme během školního roku změny v počtu žáků s IVP i s PO

Prostředí

Jde o venkovskou školu, plně organizovanou, s rodinnou atmosférou, která nabízí klidné a bezpečné prostředí v čisté lokalitě a méně početné kolektivy s dobrou možností individuálního přístupu k žákům. Budova školy se nachází zhruba v polovině obce, z jedné strany asi 30 m od silnice, zadní část školy je situována do školní zahrady, za ní následují pastviny, pole, lesy. Děti tak mají možnost trávit dostatek času v přírodě - v době vyučování během hodin tělesné výchovy, výtvarné a pracovní výchovy, v rámci vlastivědných a přírodovědných vycházek a cvičení, po vyučování během pobytu ve školní družině a školním klubu. Využívány jsou i další objekty v obci – exkurze do firmy Magrix a Karsit, obecní sušárna a moštárna ovoce, kulturní akce v kostele, obecní sportoviště.

Na druhou stranu je pro žáky kvůli dopravě komplikovanější přístup k různým kulturním, vzdělávacím akcím, exkurzím apod. mimo obec Dubenec. Nejčastěji je využívána nabídka kulturních pořadů a edukačních programů organizací ve Dvoře Králové nad Labem (Hankův dům, ZOO, DDM Jednička, muzeum, knihovna Slavoj, MAS Královédvorský atd.) Využívány jsou pravidelné autobusové linky nebo objednané autobusy, vždy to ale přináší časové omezení výuky a klade na rodiče žáků zvýšené finanční nároky. Proto je potřeba pečlivě vybírat pořady, které budou pro žáky skutečně přínosné. Snažíme se poznávat i vzdálenější okolí obce a současně zvyšovat fyzickou kondici žáků v rámci exkurzí na kole nebo pěšky.

d) Riziková prostředí ve škole a v její blízkosti

- šatny, WC

- autobusové zastávky, obecní hřiště (200 m), regionální prodejna (100 m), obecní komunikace „Krátká strana“

e) Školní řád

- Přístupný v plném znění v elektronické podobě na www.zsdubenec.cz, v tištěné verzi v ředitelně školy a v pořadači na chodbě vedle knihovny
- Rodiče stvrzují svým podpisem, že se se zněním celého školního řádu seznámili.
- Žáci jsou seznámeni se školním řádem vždy na začátku školního roku.

1.2. Personální zajištění PP

a) Školní poradenské pracoviště

Složení: Mgr. Martina Jonešová (ředitelka školy)
Mgr. Lucie Baliharová (školní metodik prevence)
Mgr. Iveta Malá (výchovný poradce)
Mgr. Lenka Skurčáková (učitelka na 1. stupni)

Školní poradenské pracoviště (ŠPP) zajišťuje poskytování a koordinaci preventivních, pedagogických a poradenských služeb přímo na škole. Poskytuje bezplatné poradenské a konzultační služby žákům, jejich rodičům a pedagogům. Snaží se jim pomáhat při zvládnání a řešení výchovných, vztahových a výukových potíží. ŠPP stanovuje postup při řešení závažných případů RCH, účastní se výchovných komisí, případových konferencí, schůzek s OSPOD.

Podmínkou pro poskytnutí školní poradenské služby nezletilému žákovi je informovaný souhlas jeho zákonných zástupců. S veškerými informacemi poskytnutými v rámci činnosti ŠPP je nakládáno v souladu se zákonem č.101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Standardní činnost školního poradenského pracoviště

- pracovat se všemi subjekty školy a vytvořit tak širokou základnu primární prevence školní neúspěšnosti a sociálně nežádoucích jevů
- vytvářet podmínky pro společné vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- koordinovat budování příznivého sociálního klimatu třídních kolektivů, případně vytvářet podmínky pro začlenění kulturních odlišností a přijímání sociálních odlišností na škole
- koordinovat dlouhodobou péči o žáky s neprospěchem
- poskytovat metodickou pomoc učitelům při řešení aktuálních výchovných i vzdělávacích problémů u jednotlivých žáků a třídních kolektivů
- prohloubit spolupráci a komunikaci mezi školou a rodiči
- koordinovat poradenské služby poskytované školou se službami školských poradenských zařízení (zejm. pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogického centra, střediska výchovné péče)

b) Školní metodik prevence

Funkci školního metodika prevence RCH vykonává Mgr. Lucie Baliharová, učitelka na 2. stupni, absolvovala specializační studium pro výkon této funkce.

Kontakty: e-mail – baliharova@zsdubenec.cz , 724 680 631

Standardní činnost metodika prevence RCH

- spolupráce s pracovníky školního poradenského pracoviště, třídními učiteli a zákonnými zástupci žáků
- koordinace vytváření a realizace preventivního programu školy
- sledování aktuální situace ve škole
- poskytování metodické pomoci pedagogickým pracovníkům školy při realizaci preventivního programu školy a při provádění jednotlivých preventivních aktivit
- spolupráce s institucemi, které zajišťují odbornou pomoc v problematice prevence rizikového chování
- zajišťování informovanosti žáků nebo jejich zákonných zástupců o činnosti institucí poskytujících pomoc dětem s projevy rizikového (sociálně patologického) chování

- spolupráce se školskými poradenskými pracovišti a dalšími institucemi, které se zabývají primární, sekundární i terciální prevencí
- poskytování konzultační a poradenské pomoci rodičům

c) Výchovný poradce

Funkci výchovného poradce vykonává Mgr. Iveta Malá, učitelka z 2. stupně, absolvovala specializační studium pro výkon této funkce.

Kontakty: e-mail – mala@zsdubenec.cz

Standardní činnost výchovného poradce

- spolupráce s celým týmem ŠPP a koordinace jeho práce
- spolupráce se školskými poradenskými pracovišti
- vyhledávání žáků, kteří potřebují pomoc a jejichž výchova, vzdělávání nebo psychický a sociální vývoj vyžadují speciální péči
- koordinace inkluze žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- průběžné sledování chování žáků po dobu školní docházky a předkládání návrhů na postup a řešení jednotlivých problémů
- metodická pomoc třídním učitelům při řešení aktuálních problémů třídních kolektivů
- zprostředkování diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- zajišťování průběžné a dlouhodobé péče o nadané žáky
- spolupráce s rodiči nebo zákonnými zástupci dítěte
- shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči a v péči dalších poradenských zařízeních a zajištění těchto informací v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů
- poskytování kariérního poradenství

d) Pracovníci školy

1. Pedagogičtí:

Jonešová Martina, Mgr. (ředitelka školy)

Provazník Ladislav, Ing. (zástupce ředitelky ZŠ)

Baliharová Lucie, Mgr.

Buňatová Jana, Mgr.

Hofmanová Iveta, Mgr.

Lelková Milena, Mgr.

Hrušková Hana, Mgr.

Malá Iveta, Mgr.

Malý Aleš, Mgr.

Urbanová Zdeňka, Mgr.

Riegerová Hana, Mgr.

Skurčáková Lenka, Mgr.

Smišková Romana, Mgr.

Andrlová Dana (zástupce ředitelky pro MŠ)

Dohnalová Kareřina, DiS. – učitelka MŠ

Poličanská Danuše, Mgr. – učitelka MŠ

Vrzáková Lenka – učitelka MŠ

Vychovatelky

Šebková Jana, Bc.

Vaníčková Monika

Küffelová Martina
Freislebenová Anežka

Asistenti pedagoga:

Freislebenová Anežka
Podolníková Věra
Mádlová Martina
Vaničková Monika
Küffelová Martina

2. Nepedagogičtí:

Balcarová Jitka (uklízečka)
Šimková Libuše (uklízečka)
Skurčák Vladimír, Mgr. (školník ZŠ a MŠ)
Matějčková Jana (vedoucí jídelny)
Volšičková Jana (vedoucí kuchařka)
Vejnarová Jana (kuchařka)
Krejčová Radka (účetní)
Kovalová Marta (kuchařka a uklízečka MŠ)
Čtvrtečková Renáta (uklízečka MŠ)

Školní asistent:

Podolníková Věra (ZŠ)
Odvárková Alena (MŠ)

Všichni pracovníci vytvářejí fungující tým, vyznačující se vzájemnou důvěrou i ochotou pomoci, sdílet zkušenosti i příklady dobré praxe.

Učitelé nemají své pracovny/kabinety (výjimkou je nově zrekonstruovaný kabinet fyziky/chemie, který sdílí dvě učitelky), nýbrž se scházejí společně ve sborovně (zrekonstruovaná v létě 2018). Tato zdánlivá nevýhoda se ukazuje jako výhoda pro stmelení pracovního kolektivu a okamžité informování o problémech i úspěších, se kterými se učitel ve třídě setkal. I když mimo sborovnu po většinu pracovní doby zůstávají vychovatelky a asistentky, potřebné informace o žácích i o dění ve škole si s učiteli vzájemně vyměňují bez problémů. Případné projevy rizikového chování monitorují i ostatní, nepedagogičtí, zaměstnanci školy a informují třídní učitele, případně vedení školy.

1.3. Informační zdroje

a) Odborná a metodická literatura

- V knihovně v 2. patře budovy a v příruční knihovně ve sborovně - přístupná všem zaměstnancům školy, na požádání možno zapůjčit i rodičům. Fond odborné literatury je průběžně doplňován o nové tituly.

b) Videotéka

- CD a DVD s tematikou RCH jsou k dispozici v knihovně.
- Na počítači ve sborovně si vyučující mohou stáhnout spoty Prevenčí k bezpečí (Policie ČR)

c) Webové stránky školy, kontakty

- www.zsdubeneec.cz: V záložce Rodiče a žáci <http://www.zsdubeneec.cz/poradenstvi/> najdou rodiče, učitelé i žáci informace o výchovném poradenství, o činnosti školního metodika prevence, odkazy na webové stránky zabývající se problematikou RCH i kontakty na odborná pracoviště. <http://www.zsdubeneec.cz/bezpecny-internet/> přináší desatero bezpečného užívání internetu jako prevenci hlavně kyberšikany a sexuálního zneužívání.
- Na webových stránkách školy jsou přístupné kontakty všech učitelů.
- ŠMP: Lucie Baliharová, baliharova@zsdubeneec.cz, 724680631, konzultační hodiny dle dohody.
- Výchovná poradkyně: Iveta Malá, mala@zsdubeneec.cz

d) Schránka důvěry

Schránka důvěry (bílá kovová schránka na dopisy, uzamykatelná) se nachází na začátku chodby na obou stupních školy. Její obsah je pravidelně kontrolován ŠMP. Není však žáky téměř využívána. O její existenci jsou žáci informováni vždy na začátku školního roku třídním učitelem.

2. Analýza současné situace, evaluace PP 2019/2020

Ke zjištění současného stavu rizikového chování ve škole byly využity: evaluace MPP 2019/2020, záznamy v „Deníku prevence“, monitoring všemi zaměstnanci školy, rozhovory s rodiči během třídních schůzek, zápisy z výchovných komisí či obdobných schůzek s rodiči a OSPOD.

Děni ve škole, stejně jako děni v celé společnosti, od března 2020 ovlivnila koronavirová pandemie. Školy byly uzavřeny od 11. března, akce a aktivity původně plánované na období od března do konce školního roku nemohly být realizovány.

Co se nám dařilo

- Třídní učitelé sledovali děni ve svých třídách, využívali různých situací k preventivnímu působení, drobné problémy bezprostředně řešili, o závažnějších informovali rodiče a řešili je ve spolupráci s nimi, k řešení velmi závažných problémů byla svolána výchovná komise, v jednom případě i za přítomnosti pracovníka OSPOD a Policie ČR.
- Učitelé jsou přirozeným vzorem v dodržování zásad zdravého životního stylu.
- Škola poskytovala žákům dostatek volnočasových aktivit: zájmové kroužky pomáhají udržet výskyt rizikového chování na nízké úrovni.
- Do uzavření škol 11. března jsme dodržovali tradice školy při organizování zábavných, kulturních a sportovních akcí (Den otevřených dveří s vánočními dílnami, Den otevřených dveří s ukázkami vyučovacích hodin, Vánoční koncert v dubeneckém kostele, vystoupení žáků při rozsvěcení obecních vánočních stromů)
- Žáci se pravidelně zúčastňovali poznávacích exkurzí spojených s cykloturistikou či pěší turistikou (pobyt v přírodě spojený s pohybem jako jedna ze zásad zdravého životního stylu).
- Bodový systém na 2. stupni pomáhal práci s třídním kolektivem – jen v 6. třídě (zvítězila)
- Od 4. třídy žáci využívali „Žolíky“ (Každý žák obdržel na pololetí dva „Žolíky“, které mohl použít v případě, že zapomněl vypracovat domácí úkol nebo by neuspěl u ústního zkoušení. Nevyužití „Žolíky“ pak mohl žák proměnit za body do bodového systému své třídy.)
- Práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami, dobrá spolupráce s PPP Trutnov.
- Spolupráce mezi třídami v rámci 1., či 2. stupně (turnaje); akce, které pořádali žáci 2. stupně pro mladší spolužáky (Mikuláš, Se světýlky za strašidly).
- Vychovatelky ve školních družinách pravidelně zařazovaly „preventivní okénka“ (propojení čtení, dramatizace, diskuze, cílem je hlavně zlepšit vzájemné chování a

respekt, ohleduplnost, úcta k seniorům), významně se zaměřovaly na environmentální výchovu

- Dobrá spolupráce se zřizovatelem - OÚ Dubenec.
- Škola pořádala i akce pro rodiče s dětmi (výstava papírových modelů – Papír v Dubenci, Den otevřených dveří s vánoční dílnou, Den otevřených dveří s ukázkami vyučovacích hodin, Se světýlky za strašidly, rozsvěcení vánočního stromečku v okolních obcích)
- Učitelky 1. stupně třikrát připravily setkání se školou pro budoucí prvňáky „Předškoličky“ (původně bylo v plánu pět setkání, zrušena byla kvůli protikoronavirovým opatřením)
- Dobrá informovanost rodičů ohledně problémů (prospěch i chování) jejich dítěte (upřednostněn okamžitý telefonický kontakt), při vážnějších kázeňských problémech rodiče zváni do školy.
- Metodická prevence v kontaktu s okresní metodickou prevencí, jednou účast na setkání pracovníků v prevenci RCH na Městském úřadě ve Dvoře Králové n. L.
- Úspěšně jsme třídili odpad (na chodbách popelnice na papír a plasty), na podzim proběhla velká akce sběr papíru, sbíraly se kaštiny, žaludy.
- Zlepšení v zapisování řešených případů RCH do Deníku prevence i v informovanosti metodika prevence, vedení školy a ostatních učitelů.
- Škola naplňovala záměr vstřícného přístupu k rodičům (je držitelkou certifikátu „Rodiče vítáni“).
- Účast v e-learningovém kurzu „Kraje pro bezpečný internet“.
- Žáci 1. stupně uspěli v literární (5. třída – soutěž vyhlášená MAS Králoédvorský) a výtvarné soutěži (1. třída – Naše příroda), 2. třída byla mezi prvními vylosovanými za velkou pátrací hru, s níž se účastnili kampaně Voňavé učení (organizace Učíme se venku)
- Učitelé přistupovali zodpovědně ke svému sebevzdělávání, absolvovali celou řadu školení, seminářů, v době uzavření škol i webinářů. Dlouhodobého vzdělávání, série seminářů a školení CKP na ZŠ Strž, se pravidelně účastnily dvě učitelky, případně se k nim připojili zájemci o právě probírané téma. Jedna učitelka si rozšiřovala kvalifikaci studiem výchovného poradenství, ve studiu bude pokračovat i ve školním roce 2020/21.

Realizované preventivní programy a aktivity nad rámec výuky:

Preventivní programy bylo možné realizovat jen do 11. března, kdy z nařízení vlády došlo k uzavření škol – řada plánovaných akcí tedy nebyla uskutečněna: Den matek, cykloexkurze, školní výlety, akce ke Dni Země apod.

- E-learningového kurzu „Kraje pro bezpečný internet“ se zúčastnili žáci 5. – 9. třídy (Ing., Bc. Petra Pikolová)
- Řešit situaci ve 3. třídě (emoční nevyzrálость některých žáků, časté konflikty mezi žáky, nerespektování individuálních odlišností spolužáků, neohleduplnost) pomáhala okresní metodická prevence RCH Mgr. Kaplanová v rámci tří bloků programu Kamarádství. V této třídě realizovala i program proti šikaně organizace RIAPS.
- Proti vandalismu a na ochranu životního prostředí byly cílené dlouhodobé celoškolské projekty Třídění odpadu a sběr druhotných surovin a Sběr kaštanů a žaludů, zvláště na prvním stupni vyučující se žáky využívali k výuce pobyt venku, na školní zahradě či v blízkém lese. Na environmentální výchovu cílila všechna oddělení družiny.
- S hladkým startem školní docházky prvňákům po celé první pololetí pomáhali žáci 5. třídy. K usnadnění přechodu na 2. stupeň a seznámení s novou třídní učitelkou absolvovali žáci 6. třídy Noc ve škole. Program byl zaměřen na vzájemné poznávání, budování pozitivních vztahů a posílení spolupráce v kolektivu.
- Tři oddělení školní družiny i školní klub se věnovaly především oblasti ekologie a sociálních vztahů obecně. V prevenci sociálně patologických jevů se zaměřily hlavně na šikanu a krádeže. Všechna tři oddělení vzájemně spolupracovala, děti byly vedeny k smysluplnému trávení volného času, bez mobilních telefonů a tabletů. Družiny byly zapojeny do projektů Celé Česko čte dětem a Čtení pomáhá a do projektu Remobil. Dále

- se paní vychovatelky zaměřily na pozitivní vztahy k seniorům a na témata související s prevencí xenofobie a rasismu.
- Zdravý životní styl podporovaly akce jako kurzy plavání i bruslení (1.,3. a 4. třída??, 2. stupeň), lyžařský kurz 4. a 7. třídy, cykloexkurze a cyklovýlety. Žáci 1. stupně se zapojili do projektu Hodina pohybu navíc.
  - Žáci prvního i druhého stupně se hned na začátku školního roku zúčastnili výchovně vzdělávacího programu Etiketa ve škole, během něhož se dozvěděli či si připomněli zásady společenského chování nejen ve školním prostředí.
  - Návštěvy kulturních představení v Hankově domě ve Dvoře Králové n. L., v divadle v Jaroměři, v Cinestar v Hradci Králové či přímo ve škole pomáhaly formovat estetické citění i společenské chování žáků.
  - K práci s třídním kolektivem přispívaly třídnické hodiny, vánoční besídky i vše akce mimo budovu školy – exkurze, návštěva knihovny, vycházky do okolí školy, laboratorní práce v SŠIS ve Dvoře Králové (8. a 9. tř.)
  - Spolupráci žáků ve skupinách, týmového ducha, rozvíjelo skupinové vyučování, které učitelé, ve větší, či menší míře využívali (s ohledem na probíranou látku i specifika třídy), dále byli žáci nuceni úzce spolupracovat při plnění úkolů v projektu Matematický boyard (organizováno MAS Královédvorský) – 3. třída, 6. – 9. tř.
  - Oblasti mezigeneračních vztahů, pozitivních postojů ke starším občanům, kteří mohou být pro žáky vzorem i inspirací, se úzce dotýkal projekt Mezigenerační spolupráce organizovaný MAS Královédvorský. V rámci tohoto projektu žáci (5 ze 7. třídy a 1 z 8. třídy) připravovali program pro klienty DPS ve Dvoře Králové n. L. Deskové hry, Kvízy) Projekt kvůli pandemii koronaviru a s ní spojenými opatřeními nemohl pokračovat
  - K prevenci xenofobie a rasismu a k výchově k toleranci a multikulturalitě byly na 2. stupni využity celoroční projekty Postcrossing a Pen pals who write.
  - O třídní zvířátka pečovali žáci 2. třídy – akvarijní rybičky, 4. třídy – ježek.
  - Dlouhodobý projekt pro žáky 1. stupně „Hodina pohybu navíc“ vedla Jana Buňatová
  - Žáci na 1. stupni mohli přestávky trávit aktivně (na chodbě instalovány „basketbalové koše“), či naopak využít relaxační koutky (2 pohovky, police s knihami). Žáci 2. stupně mohli trávit aktivně velké přestávky v tělocvičně.
  - Moderní metody učení (kritické myšlení, skupinové učení atd.) učí žáky spolupráci a toleranci a dává jim možnost lépe se zapojit do procesu učení i do kolektivu.
  - Pedagogové využívali různých nabídek (MAS Královédvorský, NIDV) k dalšímu vzdělávání. Metodická prevence se účastnila setkání pracovníků v prevenci, které připravil OSPOD MěÚ Dvůr Králové nad Labem. Vedení školy organizovalo pro pedagogy i asistenty pedagoga semináře v rámci DVPP – APIV (Vzdělávání dětí a žáků nadaných). Setkání CKP v ZŠ Strž se jednou měsíčně účastnily dvě paní učitelky, případně nepravidelně i další zájemci. V době uzavření škol od 11. března se všichni učitelé snažili zlepšovat své dovednosti v ovládání IT technologií, účastnili se webinářů, aby žákům co nejvíce usnadnili distanční výuku.
  - V době distanční výuky byly naplno využívány k zadávání úkolů i ke komunikaci s rodiči a žáky Bakaláři a MS Teams.

„Možná rizika, ohrožení“

- Do školního řádu byl od září 2017 zanesen po dohodě na pedagogické radě zákaz používat mobilní telefony a další elektronické přístroje. *(Žáci mají zakázáno používat mobilní telefon, MP3, MP4, tablet a další elektronické přístroje v budovách školy a školských zařízení od příchodu do odchodu (po skončení výuky) ze školy (ani o přestávkách), výjimku může povolit pouze pedagog.)* Zákaz byl motivován prevencí kyberšikany a zlepšením aktivní komunikace mezi žáky. Se zákazem používat mobilní

- telefony i o přestávkách pravděpodobně souvisí zhoršení kázně a zvýšení hluku o přestávkách. Žáci mají současně tendence zákaz nerespektovat a porušovat jej.
- Ke konci školního roku 2019/20 odešli 3 učitelé a 1 asistentka pedagoga. Od školního roku 2020/21 se očekává doplnění pedagogického sboru o 3 pedagogy a 1 novou asistentku pedagoga a 1 vychovatelku.
  - Od školního roku 2019/20 přešla škola na elektronický systém evidence žáků, vedení klasifikace, třídní knihy, komunikace s rodiči atd. – Bakaláři (klasickou žákovskou knížku nadále budou mít jen žáci 1.-3. třídy). Omlouvání žáků do omluvného listu či pravidelná kontrola sdělení školy nebo učitelů nebyly ze strany některých rodičů bezproblémové, proto od školního roku 2020/21 dochází k návratu papírové žákovské knížky, a to za účelem sdělení školy rodičům a omlouvání absence žáka. K evidenci klasifikace bude sloužit systém Bakaláři.
  - Na žáky v souvislosti s epidemií koronaviru a s uzavřením škol působily nové stresory:
    - zcela jiný způsob výuky ve 2. pololetí 2019/20,
    - dlouhodobá sociální izolace, změny v sociálních vztazích a aktivitách, obavy z přerušení sociálních kontaktů se spolužáky a kamarády (ale i učiteli),
    - utlumení zájmových a pohybových aktivit,
    - ztráta pravidelného rytmu, odvyknutí si povinností,
    - každodenní informace o šíření nákazy a s tím spojená úzkost z ohrožení vlastního zdraví či zdraví blízkých osob
    - obavy z neúspěchu a selhání po návratu do školy

Co se nám nedařilo, co nás trápilo minulý školní rok

Ve školním roce 2019/2020 většina učitelů pociťovala administrativní zátěž spojenou s inkluzí, i s častějším osobním projednáváním kázeňských i výukových problémů žáků s jejich rodiči. Dále pociťovali jako administrativní zátěž dvojí vedení třídní knihy (v papírové a v e-formě), i když si uvědomovali, že jde o přechodné období. Učitelé se tomu cítili přetížení, nespokojení, mnohem více byli ohroženi syndromem vyhoření.

Převážná většina řešených projevů rizikového chování se týkala vztahů mezi vrstevníky a vandalismu, dále se vyskytovaly drobné krádeže a podvody, nekázeň při vyučování a neplnění školních povinností.

- pozdní příchody do školy některých žáků, na obou stupních, často za pozdní příchod mohou rodiče, kteří pozdě přivázejí své děti ke škole
- učitelé i vychovatelky nejčastěji řešili konflikty mezi žáky
- učebnice Etické výchovy a pracovní sešity Etické výchovy byly dosud využity jen ojediněle
- schránka důvěry není využívána, což může svědčit o: malá informovanost o její existenci X žáci k ní nemají důvěru X žáci nemají problémy (nebo upřednostňují svěřit se s problémem učiteli osobně)
- ze zdravotních důvodů ukončila pracovní poměr paní učitelka (+ třídní učitelka 7. třídy), na dva měsíce učitel na zaskok, od února návrat paní učitelky po mateřské dovolené – v 7. třídě se během roku vystřídali 3 třídní učitelé, znamenalo to samozřejmě i změny vyučujících v ostatních třídách 2. stupně
- xenofobní a rasistické názory některých žáků
- emoční nevyzrálость několika dětí – záchvaty vzteku, odmítnutí plnit pokyny učitele, urážení se, ubližování spolužákům (rodiče těchto žáků informováni, v kontaktu s paní učitelkou, úspěchy částečné)
- problémové chování žáků tehdejší 9. třídy (nekázeň, vyrušování, neplnění školních povinností, nerespektování učitele, nízká motivace k učení, ničení školního majetku) – během čtyř let v této třídě 3. třídní učitel

- nepodařilo se zorganizovat celoškolský projektový den zaměřený na konkrétní téma prevence RCH
- během školního roku odešlo nebo od nového školního roku 2020/2021 přestoupilo na jinou školu několik dětí 4 (1x přestěhování, 2x odchod na speciální školu, 1x přestup na gymnázium)
- Od uzavření škol 11. března probíhala výuka na dálku. Ne všichni žáci se výuky účastnili, potíže se objevily spíše u žáků 2. stupně. Jen výjimečně byl důvodem k neúčasti na výuce a neplnění zadaných úkolů omezený přístup k internetu a IT. Častěji se jednalo o důsledek ztráty pravidelného denního režimu, nerozvinutého smyslu pro povinnost a nedostatek zodpovědnosti za vlastní vzdělávání.

3. Cíle a úkoly na školní rok 2020/2021

Vzhledem k opatřením, která ministerstva zdravotnictví a školství pro nový školní rok v souvislosti s přetrvávající pandemií koronaviru připravují, je velmi obtížné plánovat konkrétní aktivity, neboť není jasné, zda bude možné je realizovat.

Z evaluace a analýzy pro nás vyplývají tyto cíle na rok 2020/2021:

- a) **Prvořadým úkolem je usnadnit žákům návrat do školy po uzavření škol kvůli koronavirové pandemii a po prázdninách. A to po stránce výukové i psychosociální. Eliminovat rizika spojená s přerušením běžné výuky v 2. pololetí školního roku 2019/20, s přerušením sociálních vztahů i rizika vyplývající z možné nákazy koronavirem ve škole (např. negativní postoje vůči žákovi s příznaky jakékoli nemoci, panika apod.) Apelovat na dodržování hygienických opatření (pravidelné mytí rukou, dezinfekce, omezení pobytu na chodbách apod.), současně dodržování pravidel využít k rozvoji osobnosti – respektování a dodržování pravidel a zodpovědnost za zdraví vlastní i zdraví ostatních**
- b) Udržovat pozitivní klima celé školy i jednotlivých třídních kolektivů.
- c) Zaměřit se na seberegulaci a sociální dovednosti žáků. Využívat pravidelně třídnické hodiny (aspoň jednou za měsíc) pro práci s třídním kolektivem, k vzájemnému poznávání a řešení problémů ve třídách.
- d) Prevenci cílit zvláště na tato témata: zlepšení vztahů v třídním kolektivu / šikana, vulgární vyjadřování; vandalismus; kouření/ zdravý životní styl; multikulturní výchova / xenofobie a rasismus
- e) Sjednotit postup učitelů vůči vulgárnímu vyjadřování a pozdním příchodům žáků na 2. stupni
- f) Na 2. stupni pokračovat v bodovém systému, využívat ho v prevenci vandalismu i pro práci s třídním kolektivem.
- g) Rozvíjet vzájemnou komunikaci mezi žáky navzájem, mezi žáky a učiteli, mezi učiteli a rodiči, mezi vedením školy a personálem, o problémech informovat rodiče bezprostředně a tím předcházet narůstání problémů, upřednostňovat neformální a osobní komunikaci s rodiči, usilovat o dobré vztahy mezi rodiči a školou.
- h) Alternativy k mobilním telefonům jako náplně trávení času o přestávkách – aktivní přestávky v tělocvičně pro žáky na 2. stupni, aktivní přestávky s měkkými míči na chodbě pro žáky 1. stupně. (s ohledem na protikoronavirová opatření)
- i) Zlepšit spolupráci a vzájemnou komunikaci mezi učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možným rozvojem rizikového chování.
- j) Pokračovat v nabídce mimoškolních aktivit, případně ji rozšiřovat. (s ohledem na protikoronavirová opatření)

- k) K prevenci rizikového chování využívat aktuálně různé příležitosti, formy a metody (např. besedy s odborníky, tematická divadelní a filmová představení, četba knih a časopisů s danou tematikou, významné dny atd.)
- l) Navázat spolupráci s odborníkem, který by byl schopen v případě nutnosti poskytnout krizovou intervenci.
- m) Paní vychovatelky lépe informovat o výchovných postupech ve třídách 1. stupně a předávat jim výstupy z pedagogických rad.
- n) **Bezprostředně reagovat na aktuální situaci, na aktuální potřeby.**
- o) Aktualizovat krizový plán, informovat o jeho umístění i obsahu ostatní zaměstnance školy.
- p) Zapojovat rodiče do aktivit školy.
- q) O aktivitách školy informovat na webových stránkách školy, na facebooku i na Bakalářích.

4. Činnosti nutné k dosažení cíle

4.1. Žáci

4.1.1. Všichni žáci

Vždy reagujeme na aktuální situaci a bezprostřední podněty! O svých „neplánovaných“ aktivitách vedou učitelé záznamy. (Kdy, na jaké téma, jak)

a) Dlouhodobé aktivity

- třídění odpadu - celoročně
- sběr žaludů a kaštanů – říjen – p. uč. Provazník
- využívání spotů Prevencí k bezpečí natočených ve spolupráci s Policií ČR – v průběhu roku – třídní učitelé (zaznamenat do „Deníku prevence“)
- využít pracovní sešity Etické výchovy – v každé třídě minimálně jednou za školní rok realizovat dle situace či s ohledem na probírané učivo jedno téma z Etické výchovy – třídní učitelé/ vyučující OV, RV (zaznamenat do „Deníku prevence“)
- volnočasové aktivity – kroužky – září až květen- jednotliví vedoucí
- bude-li to vyžadovat situace v jakékoli třídě a nebudeme-li ji schopni řešit vlastními silami, požádáme o intervenční program (PPP Trutnov) nebo o spolupráci OSPOD

b) Krátkodobé aktivity

- Celoškolní projektový den věnovaný tematice ochrany životního prostředí a zdravého životního stylu – únor – učitelé kolektivně
- Tradiční celoškolní akce připravované a realizované ve spolupráci s žáky:
- Se světýlky za strašidly – říjen/listopad – p. uč. Skurčáková
- vánoční koncert – prosinec – p. uč. Skurčáková, Lelková
- sportovní dny, turnaje - v průběhu roku – p.uč. Riegerová (s ohledem na protikoronavirová opatření)
- školní výlety – květen /červen – třídní učitelé
- Den otevřených dveří s tvořivými dílnami – prosinec
- Den matek – květen

4.1.2. Žáci 1. stupně

a) Dlouhodobé aktivity

Učitelé budou s ohledem na probírané učivo využívat takové metody a činnosti, které posilují a rozvíjejí mezilidské vztahy, vedou žáky ke kooperaci, pomoci slabším, rozvíjejí vzájemnou komunikaci a upevňují pozitivní vztahy v třídním kolektivu. Zapojují párové a skupinové vyučování.

- Dětem 1. třídy budou pomáhat v zapojení do školního procesu žáci 5. třídy. V rámci projektu Hlídej si svého prvňáka pomohou dětem s přípravou pomůcek na vyučování, se zapisováním domácích úkolů, připraví pro ně společnou akci.
- Péče o akvárium s rybičkami – 2. třída – po celý rok – Mgr. L. Skurčáková
- Postcrossing – posílání pohlednic po celém světě – 4. třída – říjen - květen – Mgr. Hana Hrušková

Družina 1. – 5. třída – Bc. Jana Šebková, Monika Vaníčková, Hana Küffelová

Školní klub (6. – 9. třída – Anežka Freislebenová

- Celoroční programy obou oddělení družiny i školního klubu jsou k nahlédnutí na webových stránkách školy nebo na chodbě u knihovny. Věnovat se budou především oblasti ekologie (projekt Živé zahrady) a sociálních vztahů obecně, zaměří se na kulturní a společenské chování (CD + kniha L. Špačka: Dědečku, vyprávěj). V prevenci sociálně patologických jevů zacílí hlavně na šikanu a krádeže.
- Všechna tři oddělení budou vzájemně spolupracovat, děti si tedy budou moci hrát spolu a paní vychovatelky a paní asistentka si je příležitostně rozdělí podle zájmů. ((s ohledem na protikoronavirová opatření)
- Paní vychovatelky budou nadále využívat didaktický materiál a knihy: Nejsem z Marsu – multikulturní výchova, knihy s příběhy o zvířatech, M. Drijverová: Kamarádi z velké dálky, Zlobilky, Příšerné zlobilky, A. Kastnerová: O líné babičce, O nevyřádném dědečkovi po čtení následuje diskuze s dětmi – mezilidské vztahy, šikana, kriminalita, virtuální drogy
- Průběžně po celý rok, příležitostně i záměrně, budou využívány motivační hry, hry k rozvoji sociálních kompetencí žáků, dramatická výchova.
- Vychovatelky vedou děti k smysluplnému trávení volného času, bez mobilních telefonů a tabletů.
- Pravidla chování – prevence obecně – děti si společně vytvořily pravidla a ta budou viditelně umístěna v prostorách družiny
- Každodenní čtení během poledního klidu (20 min., v rámci projektu Celé Česko čte dětem) – mezilidské vztahy
- Sportuj ve škole – škola se zapojila do projektu, který přináší žákům 1. - 5. třídy v rámci školní družiny jednu hodinu sportovních her navíc – celý rok – Jana Buňatová

b) Krátkodobé aktivity

- Reagujeme na aktuální nabídku pořadů kulturního zařízení Hankův dům (s ohledem na protikoronavirová opatření)
-
- Kraje pro bezpečný internet – soutěžní kvíz pořádaný Královéhradeckým krajem – (5. třída, p. uč. Pikolová)
- Dopravní výchova: průkaz cyklisty – 4. třída – 6 hodin – květen – DDM Jednička – Mgr. Z. Urbanová

- Lyžařský výcvik – 4. třída – leden/únor – Mgr. H. Riegerová, Mgr. Z. Urbanová (s ohledem na protikoronavirová opatření)
- Noc s Andersenem - třídní učitelé - 1. stupeň - vytváření kladných vztahů mezi dětmi, tolerance – 10 hodin - duben – třídní učitelé (s ohledem na protikoronavirová opatření)

4.1.3. Žáci 2. stupně

a) Dlouhodobé aktivity

- Bodový systém – žáci 2. stupně (celoročně, Ing. Ladislav Provazník)
- Milosrdné žolíky – 4. – 9. třída – celoročně – třídní učitelé
- Učitelé budou s ohledem na probírané učivo využívat takové metody a činnosti, které posilují a rozvíjejí mezilidské vztahy, vedou žáky ke kooperaci, pomoci slabším, rozvíjejí vzájemnou komunikaci a upevňují pozitivní vztahy v třídním kolektivu.
- Pen pals who write – žáci 6. třída a část žáků 7. třída si dopisují s dětmi ze školy v Kanadě – září – červen – Mgr. H. Hrušková

b) Krátkodobé aktivity

- Kraje pro bezpečný internet – soutěžní kvíz pořádaný Královéhradeckým krajem – září/říjen – Mgr. H. Riegerová
- Přednáška s besedou o neslyšících – září – 8. – 9. třída – Mgr. L. Baliharová
- cykloexkurze a exkurze, školní výlety dle aktuální situace (s ohledem na protikoronavirová opatření)
- 6. – 9. třída – preventivní programy z nabídky PPP Trutnov cílené na tmelení kolektivu, zlepšení vzájemných vztahů v třídním kolektivu, zlepšení vzájemné komunikace.
- Anglický týden – dle zájmu - květen – Mgr. H. Hrušková
- **Reagujeme na aktuální nabídku Hankova domu a jiných organizací.**

4.2. Pedagogové a další pedagogičtí pracovníci školy

- Setkání s metodiky prevence – Mgr. L. Baliharová – listopad – PPP Trutnov
- Setkání pracovníků v prevenci RCH – Mgr. L. Baliharová – listopad – MěÚ Dvůr Králové nad Labem – OSPOD Dvůr Králové nad Labem
- Učitelé mohou využívat vzdělávacích nabídek MAS Královédvorská
- Vedení školy organizuje pro pedagogy i asistenty pedagoga semináře v rámci DVPP, první program realizován v přípravném týdnu (srpen 2020 Syndrom vyhoření v pedagogické praxi)), další dle možností lektorů
- Třídnická hodina – pod vedením třídního učitele minimálně jednou za měsíc.

4. 3. Rodiče

Naplnujeme zásady, které byly formulovány jako kritéria pro získání certifikátu Rodiče vítání. Všichni zaměstnanci školy jsou připraveni řešit oprávněné připomínky a podněty ze strany rodičů, a to rychle a efektivně, rodičům pak podávat zpětnou vazbu. Tyto zásady naplňují všichni pracovníci školy celoročně.

Rodiče mohou ke komunikaci využívat několik způsobů:

- Osobní kontakt dle dohody
- Telefonicky – 499 694 138, soukromá čísla mobilních telefonů některých učitelů jsou s jejich souhlasem dostupná na webových stránkách školy.

- E – mailem – zs.dubenec@tiscali.cz, osobní e-mailové adresy pedagogů dostupné na webových stránkách školy.
- Systém Bakaláři
- Třídní schůzky - informační schůzka v září (informace o organizaci školního roku, plánovaných akcích, o školním řádu apod.)
  - konzultace k prospěchu a chování (listopad a duben)

Obecně platí: O problémech informovat rodiče bezprostředně a tím předcházet narůstání problémů, upřednostňovat neformální a osobní komunikaci s rodiči.

Na webových stránkách školy záložka PRO RODIČE A ŽÁKY rodiče najdou kromě jiného informace o bezpečném užívání internetu (Bezpečný internet), pod odkazem Poradenství jsou přístupné informace o náplni práce výchovné poradkyně a metodičky prevence RCH, dále zde rodiče najdou užitečné odkazy na portály zabývající se prevencí RCH i kontakty na odborná pracoviště. Pod záložkou ZÁKLADNÍ ŠKOLA – Dokumentace – je zveřejněn Preventivní program na aktuální rok, dlouhodobá Strategie řešení primární prevence, Školní řád, jehož součástí je i Sankční řád. Tyto dokumenty jsou také v tištěné podobě rodičům přístupné – skříňka u knihovny.

Rodiče svým podpisem potvrzují (žákovská knížka a prezenční listina třídní schůzky v září), že se seznámili se školním a sankčním řádem. (září)

Aktivity

a) Pořádáme školní akce **pro rodiče s dětmi**: Se světýlky za strašidly (říjen), den otevřených dveří, vánoční tvořivé dílny (prosinec), vánoční koncert v dubeneckém kostele (prosinec), každý druhý rok program ke Dni matek.

b) Dále škola pro **rodiče našich žáků i veřejnost** poskytuje prostor pro volnočasové aktivity (jóga, zumba, nohejbal, volejbal, posilování), pro pořádání celorepublikové výstavy papírových modelů Papír v Dubenci.

5. Preventivní program a ŠVP

Prevence rizikového jednání je součástí platných učebních osnov a je zahrnuta do schválených standardů základního vzdělávání. Na 1. stupni je začleněna nejčastěji do předmětu prvouka, přírodověda a vlastivěda, na 2. stupni v předmětech občanská výchova, rodinná výchova, přírodopis a chemie. K preventivnímu působení jsou využívány i texty v čítankách, slovní úlohy atd.

6. Mimoškolní aktivity

Před vyučováním a po vyučování mohou žáci 1. stupně navštěvovat školní družinu, která má 3 oddělení a dále mohou žáci 6. – 9. třídy využívat po vyučování školní klub, ten mohou využít i další žáci v době, kdy čekají na odjezd autobusu, na odpolední výuku či na zájmový kroužek.

Škola nabízí různě zaměřené kroužky.

Žáci také mohou využít nabídky DDM Jednička, ZUŠ a dalších organizací.

7. Krizové kontakty

Linka bezpečí

telefon: 116 111 rodičovská linka: 840 111 234, 606 021 021

Bezplatná linka bezpečí (pro děti a mládež)

telefon: 800 155 155, 800 155 555

Ztracené dítě (pro rodinu a školu)

telefon: 116 000

Bílý kruh bezpečí (pro oběti kriminality)

telefon: 116 006

DONA (pro oběti domácího násilí)

telefon: 251 511 313

Pedagogicko-psychologická poradna, pracoviště Trutnov

telefon: 499 813 080, 605 448 327

Městský úřad Dvůr Králové n. L. - odbor školství, kultury a sociálních věcí

Bc. K. Pištorová - vedoucí odboru - telefon: 499 318 293 Mgr. D. Motalová - vedoucí sociálního oddělení - telefon: 499 318 238, 603 325 068

Obvodní oddělení Policie ČR Dvůr Králové nad Labem

telefon: 974 539 701

8. Přílohy

- Plán proti šikaně
- Krizový plán

Preventivní program schválila pedagogická rada dne 31. 8. 2020, č.j. ZSD/84/2020

Preventivní program je platný od 1. září 2020.

Vypracovala: Mgr. Lucie Baliharová (metodička prevence RCH)

Ředitelka školy: Mgr. Martina Jonešová